

SPRAWOZDANIE Z WIZYTY STUDYJNEJ DO EDYNBURGA (04-09.06.2012r.)**Krzysztof Babisz - Lubelski Kurator Oświaty**

W dniach 04-09 czerwca br. kuratorzy oświaty uczestniczyli w wizycie studyjnej w Edynburgu, odbytej w ramach realizowanego przez ORE projektu zmian systemu nadzoru pedagogicznego. Celem tego projektu jest wdrożenie jednolitej struktury ewaluacji zewnętrznej realizowanej przez kuratoria oraz wspomaganie szkół w procesie pracy nad rozwojem jakości we wszystkich obszarach ich działalności.

Jednym z założeń wizyty studyjnej było przedstawienie uczestnikom informacji o rozwiązaniach, doświadczeniach i przykładach dobrej praktyki w szkockiej inspekcji oświatowej w zakresie podnoszenia jakości w edukacji, kuratorzy dyskutowali również o możliwościach zaimplementowania w naszym systemie pewnych rozwiązań, które z sukcesem wdrażają szkockie władze oświatowe.

Okazuje się, że w Szkocji w ostatnich latach również wprowadzono zmiany systemu nadzoru; podstawowym ich celem była promocja jakości poprzez rzetelną diagnozę pracy szkół. Rolą inspekcji szkolnej jest ewaluacja praktyki edukacyjnej szkoły w odniesieniu do zapisów ustawowych i zadań określonych w statucie szkoły. Należy podkreślić fakt, że prawne założenia roli i zadań nadzoru pedagogicznego w Polsce są podobne do rozwiązań stosowanych w systemie szkockim: przeniesienie akcentów z funkcji kontroli realizacji zadań w kierunku analizy i oceny efektywności różnorodnych, ale szczegółowo zdefiniowanych działań, prowadzonej w oparciu o jednolite i znane wszystkim uczestnikom procedury. Procedura szkocka jest jednak, moim zdaniem, mniej sformalizowana; przykładem jest możliwość odstąpienia przez zespół inspektorów (po stwierdzeniu, że ich wstępne ustalenia pokrywają się ściśle z danymi z ewaluacji wewnętrznej) od dalszych działań w szkole już drugiego dnia ewaluacji w szkole i w zamian zaproponować placówce wsparcie we wskazanym przez samą placówkę obszarze.

Inspekcja, podobnie jak w Polsce, przeprowadzana jest przez zespół ewaluatorów, w Szkocji liczy on jednak od 5 do 8 osób, z których nie wszystkie są etatowymi pracownikami Inspektoratu. Nieznana u nas a stosowana w Szkocji dobrą praktyką jest obecność w składzie zespołu dyrektora placówki podobnej do tej, która jest badana.

Niewątpliwie zarówno w polskim, jak i szkockim systemie nadzór pedagogiczny sprawowany przez kuratoria (inspektoraty) są z założenia czynnikiem stymulującym tworzenie systemów jakości w szkołach. W Szkocji jednak informacja o efektach badań prowadzonych przez samą szkołę jest

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

punktem wyjścia ewaluacji zewnętrznej; zakłada się ponadto, że efektem badania prowadzonego przez inspektorat będzie wspólne wypracowanie działań prowadzących do wdrożenia programu rozwoju placówki. Podobne rozwiązania stosuje się w polskim systemie nadzoru, jednak większe trudności, niż ma to miejsce w Szkocji, napotykamy u nas w procesie tworzenia wewnętrznych systemów jakości.

W kontekście ww. doświadczeń należy zwrócić uwagę na następujące spostrzeżenia dotyczące polskiego systemu nadzoru pedagogicznego, a szczególnie - przyjętych w roku 2009 rozwiązań w tym zakresie:

1. Obowiązujące rozwiązania prawne dotyczące sprawowania nadzoru pedagogicznego uwzględniają dominującą w Europie politykę wspierania jakości. Polskie prawo oświatowe wyraźnie przesunęło funkcję wizytatora z kontrolującego na eksperta w zakresie oceny efektywności działań szkół, pozwalając jednocześnie na stosowanie jednolitych rozwiązań organizacyjnych i proceduralnych podczas prowadzenia badań w szkołach. Rozwiązania wprowadzone w wyniku wieloletnich prac nad poszukiwaniem zarówno samej formuły nadzoru, jak i organizacji pracy urzędu kuratora, która pozwoliłaby realizować nowe zadania w sposób zgodny z metodologią badań pedagogicznych, wymagają jednak dalszych zmian w kierunku oddzielania zadań ewaluacji i innych czynności nadzoru określonych w ustawie o systemie oświaty.
2. Wyniki badań prowadzonych w szkole są i w Szkocji, i w Polsce informacją publiczną. To, co różni nasze rozwiązania, to udostępnianie w Szkocji tych wyników w formie zwięzłych raportów podmiotom, które nie są zainteresowane szczegółowymi analizami i skupiają się na wnioskach z przeprowadzonych badań; wydaje się, że podobne rozwiązania można zastosować w przypadku raportów z ewaluacji zewnętrznej naszych szkół i placówek. Takie rozwiązanie przyniosłoby też bardziej efektywne wykorzystanie czasu pracy ewaluatorów, jak i oszczędności finansowe.
3. Konkluzją odbytych w Szkocji dyskusji i spostrzeżeń jest przekonanie o konieczności wzmocnienia roli ewaluacji - zarówno wewnętrznej - jako podstawy do przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej, jak również zewnętrznej. Przekonujący dla mnie jest szkocki przykład szkół, które dzięki procesowi refleksji nad własną pracą doskonałą swoje działanie i stają się miejscami sprzyjającymi uczeniu się uczniów. W przypadku uzyskania przez placówkę dwukrotnie najniższego poziomu wymagań, kurator powinien mieć możliwość wnioskowania do organu prowadzącego o odwołanie dyrektora. Wzmocniłoby to rolę nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora i jednocześnie dało czytelny sygnał, że poziom i jakość nauczania

ul. prof. Stanisława Łojasiewicza 4 • 30-348 Kraków III piętro, pokój 3.341 • tel. 126645744 • e-mail: npseo@uj.edu.pl

jest najważniejszy w zarządzaniu placówką oświatową, a nie sprawy organizacyjne, finansowe czy też inne „powiązania”.

4. Bardzo ważną kwestią jest też wykorzystanie raportów z ewaluacji do planowania doskonalenia i doksztalcania nauczycieli oraz dyrektorów. W przypadku uzyskania najniższego poziomu wymagań wprowadzenia obowiązkowego uczestnictwa w przygotowanych formach doskonalenia, które pozwoliłyby na zdobycie dodatkowych umiejętności i podniesienia kompetencji w celu podniesienia poziomu i jakości kształcenia.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach

III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego